

TUTKIJAT PÄÄTÖKSENTEON VALMISTELUSSA

Anne Maria Holli ja Saara Turkka

Tiivistelmä

Ministeriöiden laajapohjaiset valmisteluelimet ovat olleet projektin keskeinen tutkimuskohde. Nämä politiikan hämäriin nurkkiin sijoittuvat elimet ovat useimmille kansalaisille täysin vieraita, mutta niiden merkitys on kiistaton. Tutkimuksessa tarkastellaan, mitä tutkijoiden osallisuudelle valmistelutyöryhmissä on tapahtunut pitemmällä aikavälillä ja miten ministeriöt nykyään hyödyntävät tutkijoita ja tutkimustietoa poliittishallinnollisessa valmistelussa.

Tutkijat päätöksenteon valmistelussa

Tutkimuksen taustasta

Maaliskuussa 2018 professori Juho Saaren johtama eriarvoisuustyöryhmä jätti mietintönsä tavoista, joilla suomalaista hyvinvointivaltiota tulisi lähitulevaisuudessa kehittää. Pääministeri Sipilä kommentoi tuoreeltaan raporttia sanoen, että se tulee toimimaan jatkossa käsikirjana reformeille, ja toivoi, että kaikki uudistustyö tästä lähtien sidottaisiin sen ehdotuksiin.

Sote-reformin myöhemmistä käännteistä riippumatta yllä kuvattu tapaus on esimerkki niistä vakiintuneista mekanismeista, joilla akateemista tietoa ja tutkijoiden asiantuntemusta on perinteisesti Suomessa, kuten muissakin Pohjoismaissa, hyödynnetty poliittishallinnollisessa valmistelussa. Se tapahtui varsinkin aiempina vuosikymmeninä osallistamalla tieteen asiantuntijat laajapohjaisen valmistelun elimiin, toisinaan jopa niiden arvovaltaisina puheenjohtajina.

Komitealaitos oli tämän Suomalleen tyypillisen korporatistisen valmistelun keskeinen instituutio: komiteoihin otettiin tutkijoita tuomaan valtiovallan tarvitsemää tutkittua akateemista tietoa päättäjille. "Vastineeksi" tästä tutkijat saivat edustuksen kyseisissä elimissä ja vaikutusvaltaa niiden tekemiin päätösehdotuksiin muiden korporatistien toimijoiden (valtiovalta, etujärjestöt sekä yritysten edustajat) rinnalla. Vuosituhannen vaihteessa, komitealaitoksen vuonna 2003 tapahtuneen lopettamisen jälkeen ja jo sitä ennenkin, ministeriöiden laajapohjaiset työryhmät perivät hiljaisesti ja osin riisutussa muodossa komiteoiden tehtävät valmistelueliminä. Niissä samanlaiset järjestelyt tutkijoiden ja muiden eturyhmien osallisuudesta ovat eläneet nykypäivään saakka.

Juuri tällaiset laajapohjaiset valmisteluelimet ovat olleet myös projektimme keskeinen tutkimuskohde. Useimmille kansalaisille nämä politiikan hämäriin nurkkiin sijoittuvat elimet ovat täysin vieraita. Niiden merkitys on kuitenkin kiistaton: suurin osa eduskuntaan tulevista merkittävistä laeista on Suomen historiassa valmisteltu tämänkaltaisissa monijäsenisissä valmisteluelimissä. Eduskunnassa ehdotusten sisältöön tehdään näet vain harvoin muita kuin teknisluonteisia tai pienempiä sisällöllisiä muutoksia, joten alkuvaiheessa valmisteluelimen tekemät linjaukset pitkälti määrittävät jo lain tulevan pääsisällön ja painotukset. Siksi on myös tärkeää tietää, ketkä näitä perustavia linjauksia tekevät ja mistä intresseistä käsin.

Hankkeessa "Tieteen asiantuntijoiden ja tutkitun tiedon rooli ja merkitys ministeriöiden työryhmävalmistelussa" olemme olleet kiinnostuneita kahdesta toisiinsa kietoutuvasta kysymyksestä. Ensinnäkin, mitä tutkijoiden osallisuudelle ministeriöiden laajapohjaisissa valmistelutyöryhmissä on tapahtunut pitemmällä

aikavälillä? Kuinka yleistä nykyään on se, että tutkijoita ja tieteen edustajia värvätään mukaan lakeja ja poliittisia reformeja pohtiviin ja valmisteleviin elimiin? Ovatko professori Juho Saari ja muut julkisuudessa vilahtelevat, valmisteluelimiin osallistuneet tutkijat edustavia esimerkkejä siitä, kuinka professoreita ja muita ammattitutkijoita käytetään apuna päätöksenteon valmistelussa, vai jo pikemminkin harvinaisia yksittäistapauksia? Toiseksi: tarkastelumme aiheena on ollut laajemmassakin mielessä se, miten ministeriöt nykyään hyödyntävät tutkijoita ja tutkimustietoa poliittishallinnollisessa valmistelussa muillakin tavoilla. Millaisia aiemmasta poikkeavia muotoja ja trendejä tutkitun tiedon hyödyntämisessä ministeriöiden valmistelussa on havaittavissa?

Motivaatiota suomalaisen työryhmävalmistelun tutkimiseen toivat muista Pohjoismaista kantautuneet tiedot. Sekä Tanskan että Norjan komitealaitosta käsittelevä uudempi tutkimus kertoo tutkijoiden aseman jatkuvasta vahvistumisesta niissä pitkällä aikavälillä. Norjalaiset tutkijat ovatkin tulkinneet komiteoiden tutkijamäärän kasvua niiden tieteellistymisenä ja niiden asiantuntijavaltaistumisen, ekspertisaation, voimistumisena.

Kysymykset asiantuntijavaltaistumisesta ja tiedon suhteesta päätöksentekoon liittyvät laajemmin siihen, mihin suuntaan nykydemokratiat ovat kehittymässä. Yhtäältä asiantuntijavaltaistumista on kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa pidetty myönteisenä ilmiönä, sillä päätöksenteon tietoperustaisuutta on haluttu vahvistaa etenkin ns. totuudenjälkeisen politiikan ajalla. Toisaalta ekspertisaatio on nähty kielteisemmässä valossa osana päätöksenteon teknokratisoitumiskehitystä, joka voi nakertaa mahdollisuuksia etsiä käsillä oleviin yhteiskunnallisiin ongelmiin ratkaisuja demokraattisempien kanavien kautta.

Tutkimusasetelma ja menetelmälliset valinnat

Tutkijoiden työryhmäosallisuudesta ja ylipäättään tutkimustiedon käytöstä ministeriöiden valmisteluelimissä nyky-Suomessa on olemassa hyvin vähän aiempaa tutkimusta. Se suuntasi hankkeemme alusta alkaen keskittymään ennen kaikkea aiheesta tarvittavan perustietämyksen keräämiseen ja analysoimiseen. Olemme tehneet tämän monimenetelmäisesti, eli yhdistämällä sekä määrällisiä että laadullisia aineistoja ja menetelmiä.

Hankkeen johtajalla oli kerättynä määrällisiä tietoja työryhmien kokoonpanosta 2000-luvulla jo ennen Suomen Kulttuurirahaston rahoittaman hankkeen alkua.

Täydensimme niitä uusimmilla tiedoilla vuonna 2018 toimintansa aloittaneista laajapohjaisista työryhmistä. Tätä vuosituhatta (2000-2018) koskeva määrällinen aineisto kertoo runsaan 500 valmistelutyöryhmän kokoonpanon (lähes 8000 jäsentä) ja myös sen, onko mukana ollut tutkijoita ja jos niin, keitä ja mistä organisaatiosta heidät on värvätty.

Lisäksi muokkasimme aineiston muotoon, joka mahdollistaa sekä tutkijoiden että tieteen erilaisten instituutioiden (mm. yliopistot, sektoritutkimuslaitokset,

työmarkkinajärjestöjen omat tutkimuslaitokset) edustuksen tunnistamisen yksityiskohtaisemmin. Siten se mahdollistaa myös tutkijoiden osallistumista 2000-luvun työryhmiin koskevien tietojen vertailemisen aiempiin, suomalaisesta komitealaitoksesta 1980- ja 1990-luvulla kerättyihin sekundääritietoihin. Yhdessä näistä aineistoista voi siis muodostaa kokonaiskuvan siitä, miten tutkijoita on otettu mukaan valmisteluelimiin viimeisten lähes neljänkymmenen vuoden ajan.

Siinä vaiheessa, kun hanke oli saanut alustavat tiedot siitä, kuinka paljon ja missä ministeriöissä tutkijoita käytetään eniten tai harvimmin työryhmien jäseninä, ryhdyimme pohtimaan ministeriöiden valintaa hankkeen tutkimushaastatteluja varten. Vaikka antoisia ja kiinnostavia vaihtoehtoja oli useampia, päädyimme lopulta valitsemaan kolme ministeriötä tarkemman laadullisen analyysin kohteiksi. Nämä ovat ympäristöministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö. Valitut ministeriöt hyödyntävät toiminnassaan jokseenkin erilaisten tieteenalojen tutkimustietoa. Yhteistä niille on puolestaan se, että laajapohjaisia työryhmiä on käytetty suhteellisen runsaasti ja että tutkijoita on mukana vähintään ministeriöiden keskiarvon verran tai enemmän.

Valitsimme yksi–kaksi viimeisten vuosien aikana toimineista tai paraikaa toimivista työryhmistä kustakin ministeriöstä tutkimuskohteeksi. Olemme keränneet kolmisenkymmentä puolistrukturoitua tutkimushaastattelua kyseisissä työryhmissä toimivilta tutkijoilta ja viranhaltijoilta. Haastattelut ovat keskittyneet työryhmien tapoihin kerätä ja käyttää tietoa ja tutkijoiden asiantuntemusta osana toimintaansa. Tutkimushaastattelujen tarkempi analyysi on tätä kirjoitettaessa vasta alkumetreilla, sillä haastattelut tehtiin kesä-joulukuun välillä vuonna 2019. Siksi myös tässä raportoitavat tiedot tutkimustuloksista keskittyvät ennen kaikkea hankkeen yhteen, jokseenkin valmiiseen osioon, eli määrällisten aineistojen antiin tutkijoiden asemasta työryhmissä ja siinä tapahtuneista muutoksista pitkällä aikavälillä.

Ajalliseen vertailuun liittyy aina joukko rajoitteita. Kun päämääränä on vertailla nykyhetkeä muiden tekemään tutkimukseen tai varhaisempiin tietoihin aiheesta, keskeistä on taata aineistojen ja mittareiden vertailukelpoisuus. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että on mukauduttava aiemmin asiaa tutkineiden tekemiin valintoihin, jotta oma, uusi selvitys aiheesta olisi mahdollisimman ”tasalaatuinen” aiempien tutkimusten ja niiden antamien tietojen kanssa.

Siksi ajallinen vertailu sovelsi aiempien tieteenharjoittajien määritystä siitä, ketkä lasketaan ”tutkijoiksi”. 1980- ja 1990-luvun komitealaitosta tutkineiden professori Voitto Helanderin ja tämän oppilaan Misa Törmän töissä tutkijat eroteltiin muista ryhmistä tittelin tai ammattinimikkeen perusteella. Tutkijoita ovat siis esimerkiksi professorit ja tutkijat, erikoistutkijat tai tohtorintutkinnon suorittaneet. On tärkeää huomata, että tällainen suppea määritys tutkijuudesta saattaa jättää monia tutkimustyötä tekeviä tarkastelun ulkopuolelle.

Alla esiteltävät tiedot tutkijoiden osuuksista valmistelutyöryhmissä on laskettu puheenjohtajiston, jäsenten, pysyvien asiantuntijoiden ja sihteerien kokonaismäärästä (varajäsenet on jätetty selkeyden vuoksi pois).

Tutkijoiden osuus työryhmäjäsenistä on vähentynyt ja heidän asemansa heikentynyt 2010-luvulla

Muita Pohjoismaita koskevan tiedon valossa yksi keskeisistä tutkimuskysymyksistämme on koskenut nimenomaan tutkijoiden työryhmäosallistumisen ajallista kehitystä. Onko Suomessa tutkijoiden määrä työryhmissä lisääntynyt? Onko heidän painoarvonsa työryhmissä vahvistunut? Onko täten myös Suomessa havaittavissa samanlaista työryhmävalmistelun ”tieteellistymistä” tutkijamäärissä kuin mitä Tanskassa ja Norjassa on todettu tapahtuneen? Tarkastelemme Suomessa tapahtunutta ajallista muutosta vertaamalla tutkijoiden osuuksia ja asemaa vanhassa komitealaitoksessa (1980-95) ja laajapohjaisissa valmistelutyöryhmissä (2000-2018).

Vanhassa komitealaitoksessa tutkijoita oli ollut mukana pohtimassa tarvittavia yhteiskunnallisia uudistuksia jo 1930-luvulta saakka. 1980-luvulla heidän osuutensa näiden tärkeiden elinten jäsenistä liikkui viiden—seitsemän prosentin välillä. Tutkijoiden osuus komiteoiden jäsenistöstä kuitenkin suurin piirtein kaksinkertaistui 10-12 prosenttiin 1990-luvun alkupuolella, mitä voinee pitää jonkinlaisena tunnustuksena kasvaneelle tiedon tarpeelle, jonka välittämiseen tarvittiin enemmän myös yliopistojen ja tutkimuslaitosten tutkijoita. Tosin samaan aikaan komiteoita oli alettu asettaa yhä harvemmin. Epäluulo ”hitaiksi ja tehottomiksi” arvioituja komiteoita kohtaan kasvoi talouslaman aikana, jolloin valtiovallan mielestä tarvittiin uusia ja tehokkaampia päätösten valmistelutapoja.

Uudella vuosituhanella komiteat vaihtuivat laajapohjaisiin valmistelutyöryhmiin. Niissä tutkijoiden osuus jäsenistöstä pysytteli suurin piirtein samalla tasolla kuin mitä se oli tyypillisesti ollut komitealaitoksen aikana aina vuoteen 2010 saakka. Sen jälkeen tutkijoiden osuus on vähentynyt nopeasti. Vastaava laskeva ajallinen kehityskaari tutkijoiden osuuksissa työryhmien jäsenistä on nähtävissä miltei kaikissa ministeriöissä.

Tutkijoiden painoarvoa voidaan puolestaan arvioida heidän saavuttamillaan asemilla työryhmissä. Niin aiempien virallisten komiteoiden kuin nykyisten laajapohjaisten työryhmienkin jäsenyydessä on näet erilaisia kategorioita. Erilaisiin asemiin on oletettu myös liittyvän erilainen vallan määrä. Sisäisen hierarkian huipulla ovat puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat ja sen jälkeen tulevat muut varsinaiset jäsenet (ja varajäsenet). Keskeinen statukseen liittyvä jakolinja kulkee äänivaltaisuuden mukaan, mitä esimerkiksi pysyvillä asiantuntijoilla ei ole.

Tutkijoiden asema työryhmissä on heikennyt vuosien saatossa. Se näkyy ennen kaikkea heidän osuuksissaan puheenjohtajistoista ja pysyvistä asiantuntijoista, mutta myös muissa jäsenkategorioissa. Esimerkiksi vuosien 2010–18 aikana tutkijat käytännössä lähes hävisivät puheenjohtajista. Professori Juho Saaren asema työryhmän puheenjohtajana siis näyttäytyy tämän tiedon valossa enemmänkin poikkeuksena säännöstä kuin edustavana esimerkkinä tavasta, jolla ministeriöt nykyisin hyödyntävät tutkijoita työryhmissään.

Määrällinen analyysi osoittaa siis, että Suomen laajapohjaisessa työryhmävalmistelussa ei ole 2000-luvulla tapahtunut sellaista ”tieteellistymistä” ja tutkijoiden roolin vahvistumista kuin esimerkiksi Norjan komitealaitoksessa. Suomen suunta on ollut pikemminkin päinvastainen: tutkijoiden osuus laajapohjaisissa valmistelutyöryhmissä on vähentynyt ja heidän asemansa niissä on heikentynyt erityisesti 2010-luvun mittaan.

”Tieteellistymisen” merkinä on norjalaisessa tutkimuksessa pidetty sitä, että tutkijoiden osuus sikäläisten komiteoiden jäsenistä on lähes nelinkertaistunut neljässä vuosikymmenessä. Kun tutkijoita oli kaikista komiteajäsenistä Norjassa 1970-luvulla seitsemän prosenttia, 2010-luvulla he muodostivat jäsenistä jo yli neljäsosan. Valtiovallan tieteelliselle tiedolle osoittamaa arvostusta ilmentää Norjassa myös tutkijoiden vahvistuva asema komiteoiden puheenjohtajina.

Jos Suomea koskevia tuloksia verrataan Norjan tilannetta kuvaaviin tietoihin, huomataan kaksi seikkaa. Kummankin maan lähtötilanne 1970-luvulla oli tutkijaedustuksen suhteen samankaltainen ja tutkijoita oli mukana suurin piirtein samassa mittakaavassa. Nykyään maat poikkeavat vahvasti toisistaan paitsi valmistelun organisoimisen (komitealaitoksen säilyttäminen vai ei) myös tutkijaedustuksen suhteen: Suomen valmisteluelimissä tutkijoita on reippaasti vähemmän.

Havainto on lievästikin ilmaistuna erittäin kiinnostava ja herättää joukon kysymyksiä siitä, mitkä tekijät ovat ylipäättään johtaneet näin erilaiseen kehitykseen pohjoismaisissa naapurimaissa. Paneutumatta tässä maiden kehityksen tarkempaan vertailuun, pohdimme seuraavaksi, mitkä seikat voivat selittää tutkijoiden vähenevää käyttöä suomalaisen valmistelun kontekstissa.

Miten selittää tutkijoiden aseman muutosta työryhmävalmistelussa?

Mitkä seikat voivat selittää havaintoja tutkijoiden vähenevistä määristä ja erosta esimerkiksi Norjan tilanteeseen? Tarjoamme kaksi toisiinsa kietoutuvaa selitysmallia. Ensimmäinen niistä liittyy työryhmäinstituution sisäisiin muutoksiin 2000- ja 2010-luvuilla, toinen taas poliittisen neuvonantojärjestelmän laajempiin muutostrendeihin Suomessa.

Laajapohjaisten työryhmien määrä ja niissä tarjolla olevien vaikuttamisen paikkojen määrä on vähentynyt huomattavasti viimeisten kymmenen vuoden aikana. Se on merkinnyt myös ikään kuin kilpailun kiristymistä siitä, millä ryhmillä on etuoikeus istua työryhmissä päättämässä lakien ja poliittisten uudistusten suunnasta. Tällaisessa kilpailussa etenkin työmarkkinajärjestöt tapaavat saada selkävoiton. Tulostemme mukaan tällaisen kiristyvän korporatistisen kilpailun tilanteessa sidosryhmistä nimenomaan tutkijat ovat viimeisten viiden–kymmenen vuoden aikana menettäneet määrällistä osuuttaan valmisteluelimissä. He ovat siis jo hävinneet kilpailun, jonka olemassaoloa he eivät edes ole heränneet huomaamaan.

Tiivistetysti ilmaistuna tutkijat eivät enää ”mahdu” mukaan kutistuvaan instituutioon. Tutkijoiden näkökulmasta tätä siirtymää voi kuvata liikkeenä, jossa heidän roolinsa on muuttumassa korporatistisen järjestelmän täysivaltaisista partnereista ja osanottajista kohti päätöksentekoa ”avustavaa” ja sille selkeästi alisteisempaa roolia, samalla kun valtiovallan kontrolli tarvittavan tiedon sisällöistä ja tuotannon tavoista on tiukentunut.

Tutkijoiden roolivaihdos näyttäytyy myös uusissa, yleistymässä olevissa tavoissa organisoida heidän osallisuutensa uudentuneissa, projektimuotoisissa työryhmissä varsinaisesta valmistelu- ja päätöksentekovallasta tiukasti eriytettyihin apuelimiin, kuten erilaisiin ”tieteellisiin neuvostoihin”. Yksi haastateltu tutkija kuvasikin tällaista tutkimukselle erikseen asetettua apuelintä ”keskustelukerhoksi”, jolla ei ollut juurikaan sisällöllistä vaikutusta päätöksiin projektimuotoisen työryhmän kokonaisuudessa.

Viime vuosien muutokset suomalaisessa tutkimuskentässä ja sen suhteessa hallintoon näyttäisivät laajemminkin luoneen tutkijoille uusia mahdollisuuksia tuoda asiantuntemustaan päätöksentekoon. Esimerkiksi valtion tutkimuslaitosten ja -rahoituksen kokonaisuudistus, josta tehtiin periaatepäätös vuonna 2013, on luonut uudenlaisia rahoitusinstrumentteja, joilla on tuettu tilaustutkimuksen vahvistamista valtionhallinnossa. Tällaiset kanavat ovat voineet osaltaan olla myös vetämässä tutkijoita uudentuneisiin rooleihin Suomen poliittisessa neuvonantojärjestelmässä samalla, kun he ovat menettäneet asemiaan ministeriöiden työryhmissä.

Mitä tulokset merkitsevät käytännön näkökulmasta?

Tutkimushankkeemme tuottaa kokonaiskuvaa yhtäältä tutkijoiden hyödyntämisessä laajapohjaisessa työryhmävalmistelussa, toisaalta niistä muutoksista, joita tutkimustiedon käyttämisessä osana valmistelua on viime aikoina tapahtunut laajemmassa mielessä. Näin se tarjoaa perustutkimuksen tuottamia eväitä paitsi aihepiirin muille tutkijoille, myös poliitikoille, viranomaisille ja ylipäätään yhteiskunnallisesta päätöksenteosta kiinnostuneille kansalaisille sekä julkiseen keskusteluun.

Jo hankkeen tähänastisten tulosten käytännön antia keskeisten ryhmien näkökulmasta voi arvioida vaikkapa seuraavien esimerkkien avulla:

Ministeriöt ovat keskiössä, kun kyseessä on valmistelun organisoiminen ja tutkijoiden ja tutkimustiedon hyödyntäminen sen osana. Hankkeemme määrälliset aineistot tarjoavat ministeriöille yksityiskohtaista tietoa siitä, miten net ovat käyttäneet tutkijoita ja erilaisia tutkimuksen ja tieteen instituutioita osana työryhmävalmisteluaan. Ne antavat myös kuvan siitä, mitä painopistemuutoksia vaikkapa yliopistojen ja sektoritutkimuksen hyödyntämisessä on tapahtunut eri hallinnonaloilla. Tällä tavoin hankkeen tuottama tieto voi lisätä tietämystä ministeriöiden omista käytännöistä tutkimustiedon hyödyntämisessä ja myös antaa niille sysäyksen arvioida nykytilannettaan ja sen toivottavia ja epätoivottavia piirteitä. Tällainen tutkittuun tietoon pohjaava päätöksenteko ja suunnittelu on retorisella tasolla ohjannut myös suomalaista politiikkaa jo useampia vuosia, mutta sitä on harvoin käytetty esimerkiksi ministeriöiden valmistelun muotojen ja käytäntöjen arvioinnissa ja suunnittelussa. Osasyynä on toki myös se, että aihepiiriä koskeva tutkimus on erittäin niukkaa.

Hankkeen tulosten perusteella ammattitutkijat sekä yliopistoissa, sektoritutkimuslaitoksissa että muissa tutkimuslaitoksissa puolestaan voinevat puolestaan ryhtyä pohtimaan suhdetta ns. kolmanteen tehtävään, eli yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen. Onko tässä kuvattu liikehdintä pois korporatistisen päätöksenteon ytimistä tutkijoiden näkökulmasta ylipäätään ongelma vai ei? Ehkä meille tiukkenevan akateemisen julkaisemisen ja muiden tehtävien paineissa hyvinkin riittää nykyään se, että kirjoittelemme ajan niin salliessa lehtiin ja sosiaalisen median foorumeille ja annamme pyydettäessä haastatteluja? Ehkä meistä kukaan ei haikaile aikoja, jolloin tutkijat olivat itsestäänselviä komiteoiden ja laajapohjaisten valmistelutyöryhmien osanottajia? Ehkä riittää se, että teemme, mitä meiltä nimenomaan pyydetään ja mistä meille myös maksetaan esimerkiksi selvitystehtävien, tilaustutkimuksen tai uusien, päätöksentekoa hyödyttämään tarkoitettujen rahoitusinstrumenttien kautta? Haluavatko tutkijat valtaa - tai ovatko he edes ansainneet sellaista? Entä mitä merkitystä tutkijoiden läsnäololla päätöksentekoa valmistelemissa elimissä on laajemmin demokratian näkökulmasta? Nämä kysymykset vievät meidät jälleen perimmäisiin ongelmiin tiedon, vallan ja

demokratian suhteista, jotka kulkevat aina rinnalla, kun pohditaan tutkijoiden edustusta ja tutkimustiedon käyttämistä päätöksenteossa.

Edellä kuvatut huomiot ovat osatuloksia tutkimusprojektista, joka jatkuu Suomen Kulttuurirahaston rahoittaman alkuvaiheen (2018-19) jälkeenkin. Hankkeen puitteissa valmistellaan kahta opinnäytetyötä (VTM Saara Turkan väitöskirja ja VTK Jenni Sundqvistin pro gradu -tutkielma). Tuloksia tarkemmin esittelevät tieteelliset julkaisut ovat odotettavissa vuodesta 2020 lähtien.